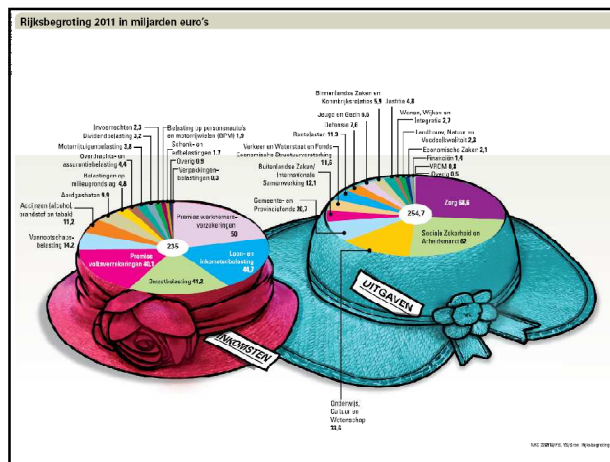

Het koekoeksjong

Colonne Filip de Krom

Stijging van collectieve zorguitgaven is groter probleem dan de AOW

Dit artikel bespreekt de groeiende uitgaven voor collectieve zorg in Nederland. Het stelt dat deze groei sneller is dan die van de AOW (Algemene Ouderdomswaarde). De auteur, Filip de Krom, argumenteert dat de toename van zorguitgaven een groter probleem is voor de toekomstige generaties dan de AOW. Hij wijst op de structurele tekorten in de zorg en de impact op de overheidsschuld en de economie. Het artikel wordt afgesloten met een oproep tot beleidswijzigingen om de groeiende zorguitgaven te beteugelen.

Inhoud

1. Waarom stijgen de zorguitgaven?
2. Dilemma's voor de toekomst
3. Gezondheid en welvaart
4. Oplossingen voor de dilemma's van de toekomst

Prijs- en volume

	1971-1980	1981-1990	1991-2000	2001-2007
Volume ontwikkeling				
	%	%	%	%
Zorg	4,1	2,2	2,2	5,6
Bruto binnenlands product	3,0	2,4	3,2	2,2
Zorg ten opzichte van BBP	1,1	-0,1	-1,0	3,5
Prijsontwikkeling				
Zorg	10,2	2,1	2,8	2,9
Bruto binnenlands product	7,7	1,7	2,3	2,7
Zorg ten opzichte van BBP	2,6	0,3	0,5	0,2

riym

UNIVERSITEIT VAN TILBERG

Waarom stijgen de uitgaven?

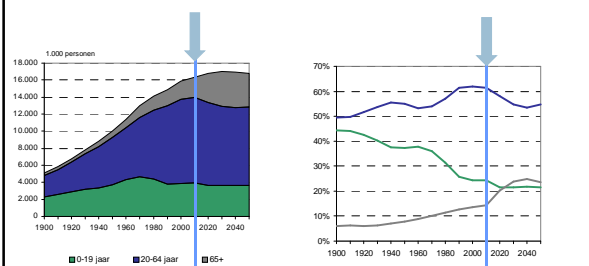
- Op basis van lange macro-economische tijdreeksen
- Demografie

riym

UNIVERSITEIT VAN TILBERG

Bevolgingsontwikkeling 1900-2050

Bron: CBS

riym

UNIVERSITEIT VAN TILBERG

Vergrijzing als kostenbom

Twee nuanceringen

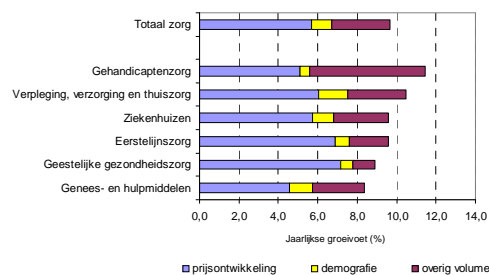
1. Rol kosten laatste levensjaar in verouderende bevolking
  - Red Herring Hypothese
  - Toename levensverwachting
2. Rol huishoudenspositie
  - Als levensverwachting van mannen sterker toeneemt dan van vrouwen

riym

UNIVERSITEIT VAN TILBERG

Kostenontwikkeling 1999-2003

Bron: Zorg voor euro's-2

riym

UNIVERSITEIT VAN TILBERG

Waarom stijgen de uitgaven?

- Op basis van lange macro-economische tijdreeksen
- Demografie
- Technologie, autonoom
- Technologie, beïnvloedbaar door beleid
- Ziekte van Baumol

riym

UNIVERSITEIT VAN TILBERG

De ziekte van Baumol

riym

UNIVERSITEIT VAN TILBERG

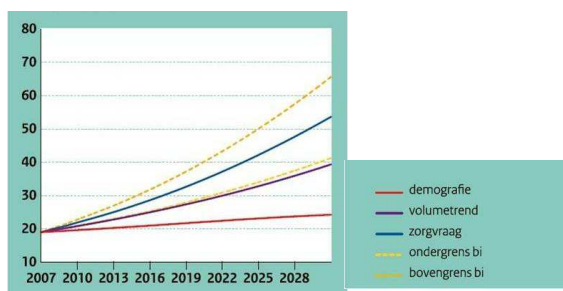
Waarom stijgen de uitgaven?

- Op basis van lange macro-economische tijdreeksen
- Demografie: **1%**
- Technologie, autonoom: **1%**
- Technologie, beïnvloedbaar door beleid: **1%**
- Ziekte van Baumol: **1%**

riym

UNIVERSITEIT VAN TILBERG

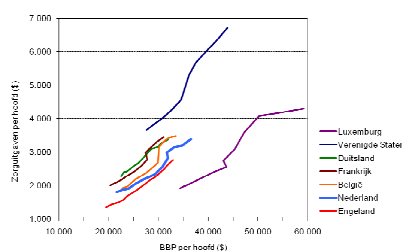
Modelvoorspelling zorgvraag Ziekenhuizen (bron: VTV 2010)

riym

UNIVERSITEIT VAN TILBERG

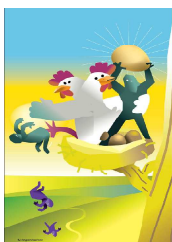
Internationaal, 1995-2006

riym

UNIVERSITEIT VAN TILBERG

Inhoud

1. Waarom stijgen de zorguitgaven?
2. Dilemma's voor de toekomst
3. Gezondheid en welvaart
4. Oplossingen voor de dilemma's van de toekomst

riym

UNIVERSITEIT VAN TILBERG

Drie dilemma's

1. Arbeidsmarkt
2. Arbeidsparticipatie
3. Arbeidsproductiviteit

riym

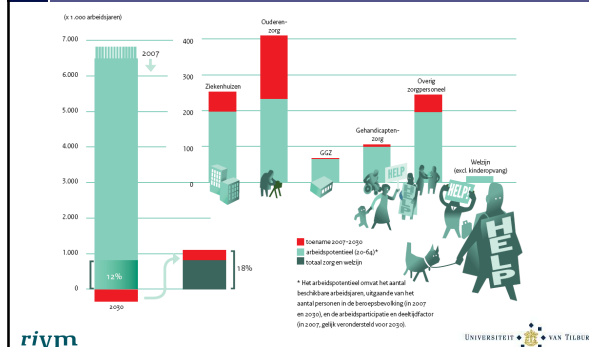
UNIVERSITEIT VAN TILBERG

1. Arbeidsmarkt

Hoogconjunctuur -
wel het geld, niet de mensen

Laagconjunctuur –
wel de mensen, niet het geld

Meer gezondheid, meer zorg

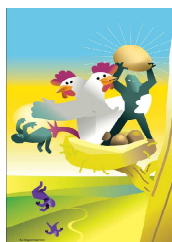
2. Arbeidsparticipatie

- Sinds jaren tachtig sterk toegenomen
  - 55+, en vooral: vrouwen
  - Zorg en economie van geprofiteerd
  - Zonder dat mantelzorg in de knel kwam
- Rek is er uit
  - Vrouwen willen niet nog meer werken
  - Communicerende vaten: week heeft 168 uur

3. Arbeidsproductiviteit

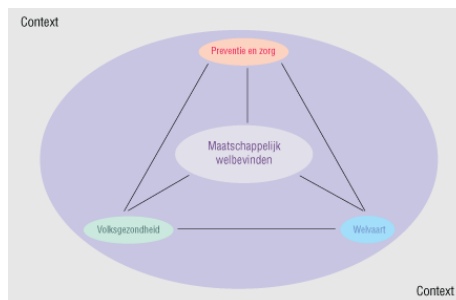
- Economische groei nodig om zorg te bekostigen
- Krimpende beroepsbevolking
  - dus arbeidsproductiviteit omhoog
  - Arbeidsproductiviteit zorg blijft achter, ziekte Baumol
- Zorg relatief duurder
- Verdere economische groei nodig .....
- .....

Inhoud

1. Waarom stijgen de zorguitgaven?
2. Dilemma's voor de toekomst
3. **Gezondheid en welvaart**
4. Oplossingen voor de dilemma's van de toekomst

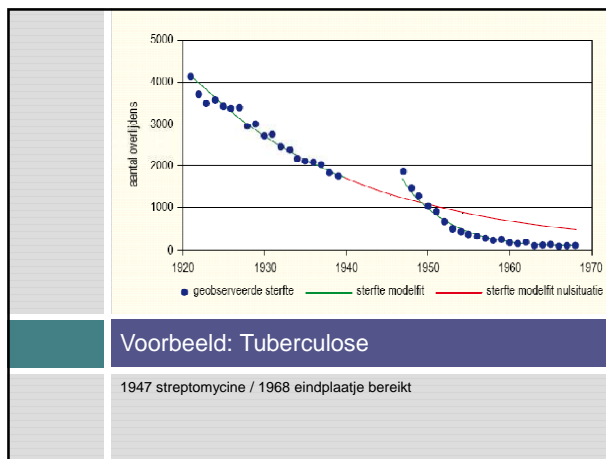
Health is wealth

Hoe gezond zijn de zorguitgaven?
Zorg voor euro's - 6

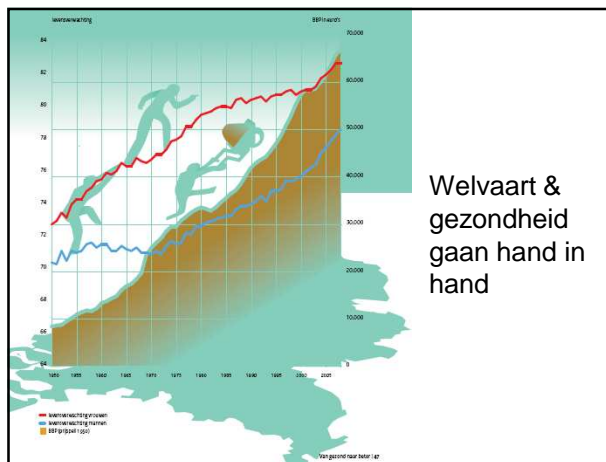
De zorguitgaven zijn gezond!

	Infectie- ziekten	Hart- en vaatziekten	Kankers
Levensverwachting (jaar)	+ 1,4	+ 2	M: + 0,3 V: + 0,85
Kwaliteit van leven (ziektejaarequivalenten)	+ 0,2	+ 1	Minimaal
Gemiddelde kosten- effectiviteit (€/QALY)	3.800 (2.900 – 5.300)	2.000 (1.600 – 3.500)	16.000 – 18.000
Aandoeningen	Tuberculose, bronchitis, griep, longontsteking	Beroerte, coronaire hartziekten	Borstkanker, Colorectum- kanker

Opbrengsten gezondheidszorg sinds 1950

Meerding W.J., Polder J.J., Hollander A.E.M., de, Mackenbach J.P. Hoe gezond zijn de zorguitgaven? De kosten en opbrengsten van gezondheidszorg bij infectieziekten, kankers, en hart- en vaatziekten - Zorg voor euro's - 6. Bilthoven: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu; 2007. RIVM-rapport 270091002.

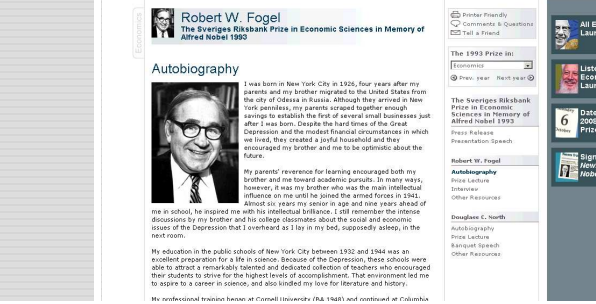

Robert Fogel (2004)
The Escape from Hunger and Premature Death, 1700–2100

“The increasing share of global income spent on healthcare expenditures is not a calamity; it is a sign of the remarkable economic and social progress of our age” (p. 107).

“Public policy should not be aimed at suppressing the demand for health care. Expenditures on health care are driven by demand, which is spurred by income and by advances in biotech that make health interventions increasingly effective” (p. 95).

rivm **UNIVERSITEIT VAN TILBURG**

30% van de economische groei door betere voeding en gezondheid

Baten van gezondheid

- Zorgkosten
  - Curatieve zorg
  - "The pain is in the gain" – langdurige zorg
- Onderwijs
  - Schoolprestaties
  - Schoolverzuim en uitval
- Bedrijfsleven / economie
  - Arbeidsparticipatie en verzuim
  - Arbeidsproductiviteit

riym

UNIVERSITEIT VAN TILBERG

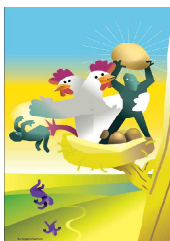
Baten van gezondheidszorg

- Innovatie
- Doorwerkeffecten op de economie
- Werkgelegenheid
- Lagere beroepen
- Dempen recessie
- Welvaart door AWBZ
- Physiocraten en zorgboeren

riym

UNIVERSITEIT VAN TILBERG

Inhoud

1. Waarom stijgen de zorguitgaven?
2. Dilemma's voor de toekomst
3. Gezondheid en welvaart
4. Oplossingen voor de dilemma's van de toekomst

riym

UNIVERSITEIT VAN TILBERG

1. Innovatie en productiviteit

riym

UNIVERSITEIT VAN TILBERG

2. Voldoende mensen

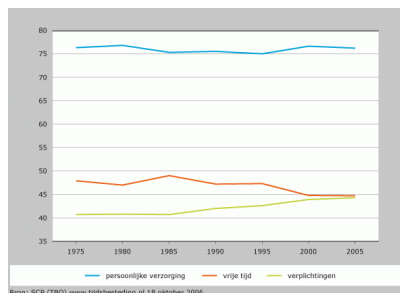

riym

UNIVERSITEIT VAN TILBERG

3. Voldoende tijd

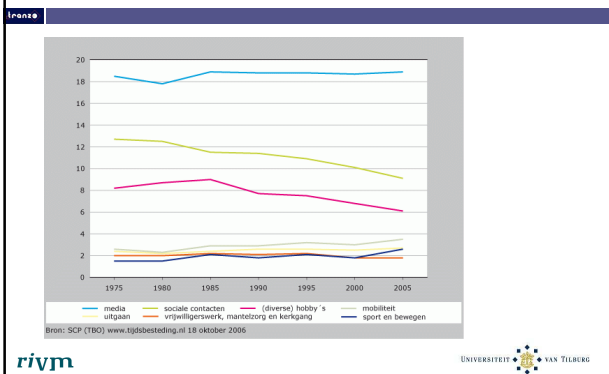
(168 uur per week)

riym

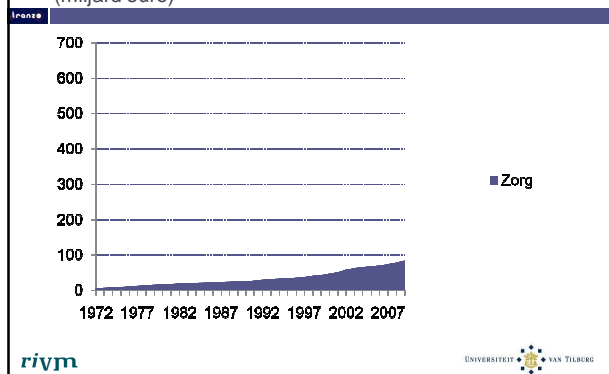
UNIVERSITEIT VAN TILBERG

Vrije tijd....

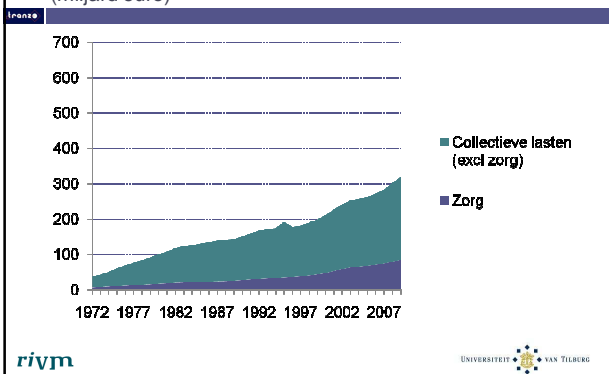
4. Voldoende geld

(miljard euro)

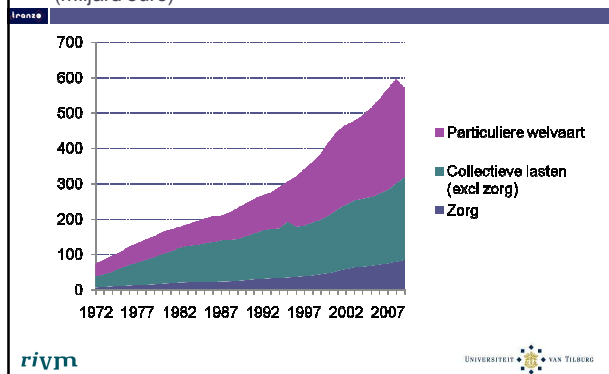
4. Voldoende geld

(miljard euro)

4. Voldoende geld

(miljard euro)

Koekoeksjong
= Kip met gouden eieren

Health of nations
= Wealth of nations